

การสร้างสรรค์ชุดการแสดง

ในเรื่องของการสร้างสรรค์ชุดการแสดงนั้นได้มีครูอาจารย์ทางนาฏศิลป์ได้สร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ไทยไว้เป็นจำนวนมาก ทั้งที่มีรูปแบบเป็นแบบมาตรฐานและเป็นแบบพื้นเมือง การแสดงในท้องถิ่นละครประเภทต่างๆ มหรสพหลากหลายชนิด ในกาลก่อนเป็นการสร้างสรรค์เพื่อความบันเทิง ประเทืองอารมณ์ให้เกิดความสุขทั้งผู้แสดงและผู้ชม ซึ่งมีการถ่ายทอดสืบมาจนถึงปัจจุบัน

การสร้างสรรค์ชุดการแสดง

การแสดงบางอย่างได้รับการปรับปรุงพัฒนารูปแบบให้ทันสมัยขึ้น เช่น เรื่องของการละครของไทย เนื่องจากมีการพัฒนาเรื่องที่น่ามาแสดงให้สะท้อนสังคมไทยมากขึ้น นาฏศิลป์ไทยเป็นศิลปะที่ต้องอนุรักษ์และสืบทอด จึงมีนักการศึกษาได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมการแสดงต่างๆ จัดขึ้นให้เป็นระบบเพื่อการเรียนรู้ให้เกิดความเข้าใจ ที่มาที่ไปและลักษณะต่างๆของนาฏศิลป์ไทย

การสร้างสรรค์ชุดการแสดง

หลักในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยก็เช่นเดียวกันมีวิธีการสร้างโดยใช้องค์ประกอบสำคัญ 4 อย่าง คือ

- นาฏยศัพท์ และภาษาท่ารำนานาฏศิลป์
- ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง
- บทขับร้อง
- การแต่งกาย

การสร้างสรรค์ชุดการแสดง

➤ นาฏยศัพท์ และภาษาท่าร่ำทางนาฏศิลป์

เพื่อประดิษฐ์ท่าร่ำตามดนตรีและ
บทร้องให้มีลีลาที่งดงามตามหลักวิชาที่ครู
ทางนาฏศิลป์ไทยได้บัญญัติไว้ โดยมาก
จะใช้กับท่าร่ำที่เป็นมาตรฐาน เช่น ท่าร่ำ
ในการรำแม่บท

ท่าร่ำแม่บท ท่าเทพพนม ซึ่งเป็นท่าร่ำ
ท่าแรกของการรำแม่บท

การสร้างสรรค์ชุดการแสดง

➤ ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง

ดนตรีเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้ผู้แสดงสามารถสื่ออารมณ์ และลีลาการแสดงให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกคล้อยตาม อารมณ์การแสดงของผู้แสดงทำให้เกิดความสนุกสนานความน่าตื่นเต้นเร้าใจ ทำให้การแสดงเกิดความสมจริง ดนตรีไทยที่ใช้ประกอบการแสดง แบ่งได้เป็น 3 ประเภท

การสร้างสรรค์ชุดการแสดง

1. เพลงหน้าพาทย์

เป็นเพลงลักษณะเฉพาะในการบรรเลงดนตรีของไทย ใช้บรรเลงประกอบการแสดงกิริยาของมนุษย์ สัตว์ ในการเดิน การนอน การแต่งกาย การแปลงตัว และหายตัว เป็นต้น โดยมากจะเป็นเพลงที่ใช้ในการแสดงโขนและละคร

การสร้างสรรค์ชุดการแสดง

2. เพลงประกอบบทร้อง

คือ เพลงที่มีเนื้อร้องเป็นประเภทคำประพันธ์ใช้ร้องประกอบการแสดง สื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจในการแสดง เพื่อให้เด่นชัดขึ้น บทเพลงจะถูกสร้างสรรค์ด้วยการร้อยเรียงภาษาให้มีความไพเราะกินใจ เช่น บทขับร้องในบทละครใน เรื่อง อิเหนา บทขับร้องในบทละครเรื่องขุนช้างขุนแผน บทขับร้องอวยพรต่างๆ เป็นต้น

การสร้างสรรค์ชุดการแสดง

บทขับร้องเพลงสารถิ สามชั้น

น้อยหรือวาจาช่างน่ารัก

เสนาะนั้กน้ำคำรำเสียดสี

ป้่มจะกลืนชื่นใจในวาทิ

เสียดายแต่ยังไม่มีคู่ภริมย์

แม่นชายใดได้อยู่เป็นคู่ครอง

จะแนบน้องเซยชิดสนิทสนม

พี่จะอยู่สู้รักไม่แรมชม

มิใช่ลมดวงน้องให้หมองใจ

บทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน

ตอนที่ 17 ขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้างได้นางแก้วกิริยา

การสร้างสรรค์ชุดการแสดง

3. เพลงภูมิหลังประกอบอารมณ์

คือ เพลงที่ขับร้องหรือบรรเลงแล้วสื่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้แสดงได้ ให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกคล้อยตามอารมณ์ของผู้แสดง เช่น เพลงพญาโศก แสดงอารมณ์เศร้า เพลงสีนวล แสดงอารมณ์ร่าเริงของหญิงสาว เพลงค่างคาวกินกล้วย แสดงอารมณ์ร่าเริงสนุกสนาน หรือเพลงเวสสุกรรม ใช้กับการอวยพร

การสร้างสรรค์ชุดการแสดง

➤ บทขับร้อง

หมายถึง เนื้อร้องที่ผู้ประพันธ์แต่งขึ้นอย่างสร้างสรรค์
ให้มีความหมายสื่อสารให้ถูกต้องตามหลักของการแสดง และ
การใช้เพลงประกอบการแสดงเป็นการสื่อให้ผู้ชมเกิดความ
สนุกสนาน เข้าถึงสุนทรียภาพของการแสดงนั้น ๆ

การสร้างสรรค์ชุดการแสดง

บทขับร้องเพลงเขมรโพธิสัตว์ สองชั้น

โอ้ว่าหนุมานชาญกำแหง

สู้สุดส่ำห้ชুবเลี้ยงให้เวียงวัง

ไหนเจ้าว่าหนิร้อนมาพึ่งเย็น

จงยับยั้งชั่งจิตคิดให้ดี

เสียดแรงพ่อรักลูกคิดปลุกฝัง

ด้วยหวังปลุกจิตคิดไตรี

มาหลอกล้อพ่อเล่นดอกหรือนี้

ขอชีวีพ่อเถิดหนุมาน

บทโขนเรื่องรามเกียรติ์

ตอน หนุมานชุกต้องดวงใจ

การสร้างสรรค์ชุดการแสดง

การแสดงนาฏศิลป์ไทยมีรูปแบบของการแสดง
หลายประเภท ฉะนั้นการแสดงแต่ละประเภทต้องมี
เครื่องแต่งกายที่เหมาะสม สวยงามตามหลักการ
สร้างสรรค์ เช่น การแสดงโขน การแต่งกายพระรามต้อง
แต่งกายยืนเครื่องพระสีของเสื่อต้องสีเขียว พระลักษมณ์
ต้องใช้เสื่อสีเหลือง หนุมานลิงขาว สีเสื่อใช้สีขาว
การแสดงพื้นเมืองภาคเหนือต้องใส่ผ้าซิ่นกรอมเท้า
เกล้าผมมวยสูง การแสดงพื้นเมืองของภาคกลางรำ
กลองยาว ผู้หญิงใส่เสื่อแขนกระบอก ห่มสไบ เป็นต้น

การแต่งกายยืนเครื่องพระนาง